МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ІНСТИТУТ УПРАВЛІННЯ, ПСИХОЛОГІЇ ТА БЕЗПЕКИ
Кафедра менеджменту

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

кваліфікаційна робота
здобувачки вищої освіти
4 курсу денної форми навчання
Юлії КАВУЗИ

Науковий керівник:
кандидат економічних наук, доцент
Володимир ГОБЕЛА

Рецензент:
доктор економічних наук, професор
Андрій ШТАНГРЕТ

Кваліфікаційна робота допущена до захисту

«___»_____20___р., протокол № _____

Завідувач кафедри менеджменту

_____ Галина ЛЕСЬКІВ

Львів
2024

АНОТАЦІЯ

КАВУЗА Ю. Сучасні підходи до забезпечення інвестиційної безпеки комерційного банку. – Рукопис.

Дослідження на здобуття освітнього ступеня бакалавр за спеціальністю 073 «Менеджмент», Львів. 2024.

У першому розділі кваліфікаційної роботи досліджено теоретичні засади організації інвестиційної діяльності банку. У другому розділі здійснено загальну характеристику АТ «УкрСиббанк» та його інвестиційної діяльності. На основі результатів аналізу розроблено рекомендації щодо забезпечення інвестиційної безпеки АТ «УкрСиббанк».

Ключові слова: безпека, економічна безпека, управління, інвестиційна безпека, загрози.

ANNOTATION

KAVUZA Yu. Modern approaches to ensuring investment security of a commercial bank. – The manuscript.

Study on obtaining the educational bachelor degree in specialty 073 «Management». Lviv, 2024.

The qualification work’s first section investigated the theoretical foundations of the bank’s activities organization. The qualification work’s second section carried out a general description of the JSC UkrSybbank and its investment activity. Based on the research results study developed recommendations for the ensuring the bank’s investment security.

Keywords: security, economic security, management, investment security, threats.

ЗМІСТ

ВСТУП 6

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ 9

1.1. Теоретичний зміст інвестиційної діяльності комерційного банку 9

1.2. Управління інвестиційною діяльністю та безпекою комерційного банку 14

1.3. Структурна характеристика загроз інвестиційній безпеці комерційного банку 19

Висновки до першого розділу 23

РОЗДІЛ 2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ АТ «УКРСИББАНК» 25

2.1. Загальна характеристика АТ «УКРСИББАНК» 25

2.2. Аналіз та оцінка інвестиційної діяльності АТ «УкрСиббанк» 30

2.3. Заходи щодо забезпечення інвестиційної безпеки комерційного банку ... 37

Висновки до другого розділу 42

ВИСНОВКИ 45

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 49

ВСТУП

Обґрунтування актуальності теми дослідження. Поточна економічна ситуація в Україні, очікувана криза в умовах пандемії та війни росії проти України, зростання фінансової нестабільності на міжнародному рівні мають значний вплив на банківську систему країни. Завдяки цьому можливе виникнення проблем з прибутковістю, фінансовою стабільністю та ліквідністю. Операційна діяльність банків сильно залежить від впливу зовнішніх факторів, які викликають значний вплив зовнішнього середовища. Отже, керівництво банку повинно враховувати динаміку всіх змін. Всі фактори та чинники, які впливають на діяльність банку, потребують від керівництва виважених та дієвих рішень, а також впровадження фінансової політики та інвестиційних стратегій. Це, в свою чергу, підкреслює важливість фінансового планування для забезпечення стабільної діяльності.

Якість фінансової стратегії у банках впливає на їхню продуктивність, темпи росту, конкурентоспроможність на ринку та фінансову міцність.

Однак питання управління системою інвестиційної безпеки банку лишаються досить недослідженим. Розгляд проблем управління стратегією фінансування та забезпечення інвестиційної безпеки банку є основою для визначення основних напрямків його удосконалення. Актуальність окреслених питань послужила стимулом до вибору теми кваліфікаційної роботи та визначила її мету, завдання і зміст.

Аналіз останніх досліджень за тематикою проблеми. Низка науковців займалися дослідженням окремих аспектів окресленої проблематики, зокрема: Барановський О. І., Башнянин Г. І., Безродна С. М., Бєлова І . В., Болгар Т. М., Брєжнєва-Єрмоленко О. В., Буйда К. П., Вдовенко Л. О., Вовчак О. Д., Вовчак О. Д., Гобела В. В., Добровольська О. В., Житар М. О., Зачосова Н. В., Калусенко В. В., Кльоба Л. Г., Коваленко В. В., Крупка І. М., Кузьмін О. Є., Савчук В. П., Хитрін О. І., Франчук В. І. та інші.

Мета дослідження. Мета дослідження полягає у формуванні теоретико-практичних засад забезпечення інвестиційної безпеки комерційного банку.

Завдання дослідження. Реалізація мети дослідження потребувала встановлення низки завдань дослідження, а саме:

- дослідити теоретичний зміст інвестиційної діяльності комерційного банку;
- розглянути особливості управління інвестиційною діяльністю та безпекою комерційного банку;
- здійснити структурну характеристику загроз для інвестиційної діяльності комерційного банку;
- здійснити загальну характеристику АТ «УкрСиббанк»;
- провести аналіз та оцінку інвестиційної діяльності АТ «УкрСиббанк»;
- заходи щодо забезпечення інвестиційної безпеки комерційного банку.

Об’єктом дослідження є система інвестиційної безпеки.

Предметом дослідження є теоретико-прикладні засади забезпечення інвестиційної безпеки комерційного банку.

Перелік методів дослідження. Для реалізації мети дослідження застосовувались загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, а саме: методи теоретичного та критичного аналізу, синтезу, статистичні методи, графічний метод, методи індукції та дедукції, теоретичного узагальнення тощо.

Інформація про практичне значення роботи, апробацію результатів дослідження (їх впровадження на підприємстві чи організації, участь у науково-практичних конференціях, публікації). Основні результати дослідження були апробовані на круглому столі «Безпекові аспекти управління організаціями в умовах війни та повоєнної відбудови держави» (м. Львів, ЛьвДУВС, 10 травня 2024 р.), кваліфікаційна робота становить певну практичну цінність, адже запропоновані рекомендації сприятимуть

забезпеченню інвестиційної безпеки АТ «УкрСиббанк» та можуть бути застосовані у практичній діяльності інших комерційних банків.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається із анотації українською та англійською мовами, вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (42 найменування на 4 сторінках). Загальний обсяг роботи становить 52 сторінки, із них основний текст – 43 сторінки, які містять 5 рисунків та 6 таблиць.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

1.1. Теоретичний зміст інвестиційної діяльності комерційного банку

Сучасна банківська справа передбачає активну участь фінансових установ у інвестиційних процесах. Інвестиції є складною та багатогранною економічною категорією, яка має безліч характеристик. Існують різні форми та види інвестицій, що можуть змінюватися залежно від економічного стану і рівня розвитку фінансово-господарських взаємовідносин. Це поняття є одним із найактивніше обговорюваних як у науковій літературі, так і в практичній фінансовій діяльності.

Багато науковців стверджують, що інвестиції мають ключове значення у стимулюванні економічних процесів і забезпеченні стійкого економічного зростання [8]. У сучасній економічній літературі можна зустріти різні трактування поняття «інвестиції», що свідчить про багатозначність цих термінів та їх різноманітне розуміння економічної суті. Ця розбіжність значною мірою пов'язана з різноманіттям методологічних підходів різних авторів, економічною еволюцією та особливостями конкретних етапів історико-економічного розвитку, домінуючими формами та методами господарювання [4; 13].

Ускладнення та розвиток економічних відносин призводять до виникнення різноманітних форм інвестиційної діяльності та типів інвестицій, кожен із яких володіє своїми особливостями та нюансами. Аналіз і систематизація визначень «інвестиції» від різних авторів дозволяють виділити основні характеристики інвестицій як економічної категорії:

– витратний характер – будь-яка форма або вид інвестицій передбачає витрати, розміщення або вкладення капіталу [14];

- цільовий характер – інвестиції як специфічна форма капіталовкладень завжди мають певну мету: отримання прибутку або досягнення іншого корисного результату [29];
- терміновість – інвестиції завжди передбачають визначений термін розміщення або вкладення капіталу. Варто зазначити, що на відміну від кредитів і кредитних відносин, термін інвестиції може не бути заздалегідь визначеним. Водночас «інвестувати» означає «розлучитися з грошовими коштами сьогодні, щоб отримати їх більшу суму в майбутньому» [30];
- ризиковий характер – як і будь-яка діяльність, що має потенціал для ефективності, інвестиції супроводжуються ризиком, тобто існує ймовірність не досягти поставленої мети і замість прибутку зазнати збитків або отримати негативний результат. Однак слід зазначити, що ризик є лише ймовірнісною характеристикою, і не кожна інвестиція призводить до втрат або негативних наслідків для інвестора;
- інноваційний характер – інвестиції надають можливість розвивати та вдосконалювати діяльність, створювати нові якості, технології та продукти внаслідок отримання інвестором прибутку або інших корисних результатів від здійснення інвестиційної діяльності.

Інвестиції можна поділити на дві основні категорії: прямі та портфельні. Прямі інвестиції являють собою безпосереднє вкладення коштів у виробничу діяльність або придбання реальних активів. Портфельні інвестиції, навпаки, полягають у покупці цінних паперів (портфель цінних паперів) або наданні довгострокових позик (портфель позик) у національній або іноземній валюті (валютний портфель).

Зазвичай під інвестиціями банків маються на увазі вкладання грошових коштів з метою отримання доходу або прибутку. Виходячи з цього, практично всі активні операції банків можна вважати інвестиційними. Однак, щоб уникнути термінологічної плутанини, інвестиційними банківськими операціями вважаються ті, в яких банки виступають як ініціатори внесення коштів (на

відміну від кредитних операцій, де ініціатива отримання коштів виходить від позичальника).

Таким чином, у випадку інвестиційних операцій банк є одним із багатьох кредиторів, тоді як у випадку кредитних операцій банк зазвичай, хоча й не завжди, виступає як єдиний кредитор [34].

Здійснюючи характеристику інвестиційної діяльності комерційних банків, варто провести чіткі відмінності між інвестуванням і кредитуванням (таблиця 1.1).

Таблиця 1.1

Відмінні риси інвестування і кредитування

Відмінні риси	Інвестування	Кредитування
Період використання грошових коштів	Використання коштів банку протягом порівняно невеликого періоду часу за умови повернення їх до встановленого терміну з виплатою позичкового відсотка	Використання коштів протягом тривалого часу (хоча і не завжди)
Ініціатор угоди	Ініціатором виступає позичальник	Ініціатором є банк, що має на меті придбати інвестиційні активи
Кількість учасників	Зазвичай банк виступає єдиним кредитором (крім паралельного та консорціумного кредитування)	Банк один із багатьох кредиторів
Контакт між кредитором та позичальником	Передбачає тісний контакт між позичальником та кредитором	Інвестування являє собою знеособлену угоду

Джерело: [3].

Об'єктами інвестиційної діяльності комерційного банку є прості та привілейовані акції, облігації, державні боргові зобов'язання, депозитні сертифікати, векселі та інші фінансові інструменти.

Основні напрями участі банків в інвестиційному процесі виглядають наступним чином:

– залучення банками коштів для інвестиційних цілей;

– надання кредитів інвестиційного характеру;

– вкладення коштів у цінні папери, паї, часткові участі (як за рахунок банку, так і за дорученням клієнта).

Ці напрями тісно переплітаються. Залучаючи капітал, заощадження населення та інші вільні грошові кошти, банки формують свою ресурсну базу з метою її подальшого використання для отримання прибутку. Обсяг та структура операцій з акумулювання коштів є ключовими факторами, що впливають на стан кредитних та інвестиційних портфелів банків, а також на їхні можливості у сфері інвестиційної діяльності [7].

Інвестиційну діяльність банків можна розглядати як бізнес, що надає два основні види послуг: нарощення фінансових ресурсів шляхом випуску або розміщення цінних паперів на первинному ринку; об'єднання покупців і продавців існуючих цінних паперів на вторинному ринку, виконуючи функції брокерів та/або дилерів.

Банківські інвестиції мають свою унікальну економічну сутність. З мікроекономічної точки зору, інвестиційну діяльність банку, як економічного суб'єкта, можна розглядати як процес, в якому банк виступає як інвестор, вкладаючи свої ресурси на певний термін у створення або придбання реальних активів, а також у купівлю фінансових активів з метою отримання прямих і непрямих доходів [15].

Інвестиційний кредит – це вид кредиту, наданий юридичним особам з метою модернізації підприємства та виробничих процесів. Основним джерелом для відшкодування такого кредиту є фінансова діяльність позичальника, включаючи прибуток, що генерується інвестиційним проектом. Банк у цьому випадку здійснює контроль за цільовим використанням отриманих коштів [23].

Проектне фінансування – це кредит, повернення якого здійснюється під час експлуатації проекту за рахунок грошових потоків, які генеруються самим проектом. Банк не лише проводить постійний моніторинг, але також бере участь у проекті, може приймати рішення на будь-якій стадії проекту [27].

Для залучення фінансових ресурсів населення та підприємств, комерційні банки повинні розміщувати свої ресурси з орієнтацією на отримання прибутку,

збереження ліквідності, зменшення ризиків та диверсифікацію активів. Це вимоги, яким відповідають інвестиції комерційних банків, включаючи інвестиції в цінні папери.

Діяльність комерційних банків на фондовому ринку можна розділити на чотири основні напрямки [37; 40]:

- емітенти, які випускають свої власні цінні папери та розміщують їх на первинному ринку для формування статутного капіталу (акції), залучення позик (облігації), збереження фінансів клієнтів (банківські сертифікати) та створення платіжних засобів (чеки, векселі);
- інвестори, які здійснюють операції з купівлі-продажу цінних паперів для участі в управлінні акціонерними товариствами як співвласники бізнесу, а також для отримання прямих інвестиційних доходів у формі дивідендів, відсотків або прибутку від реалізації та непрямих доходів, які виникають від розширення частки на ринку;
- професійні учасники фондового ринку, які функціонують як посередники та отримують за це оплату;
- банки, які виконують традиційні банківські операції для обслуговування фондового ринку: надання кредитів, банківських гарантій, проведення розрахунків та інші послуги.

При здійсненні інвестицій у цінні папери, банківські кредитні установи переслідують кілька цілей [41]:

- заробіток (дохід) від інвестицій у цінні папери через отримання відсотків та дивідендів, а також отримання спекулятивного доходу в умовах зростання цін на цінні папери (спекуляція з цінними паперами);
- забезпечення та підтримка ліквідності банку шляхом придбання високоякісних цінних паперів, які використовуються як застави для кредитів НБУ та операцій РЕПО;
- диверсифікація активів та управління ризиками шляхом придбання надійних цінних паперів, які НБУ відносить до низькоризикових активів;

- отримання контролю над емітентом або значний вплив на діяльність емітента – акціонерного товариства – через формування портфеля участі в дочірніх та афілійованих акціонерних товариствах.

1.2. Управління інвестиційною діяльністю та безпекою комерційного банку

Управління інвестиційною діяльністю банку полягає у застосуванні різних методів та технологічних засобів щодо управління різноманітними видами цінних паперів з метою збереження початково вкладених коштів, досягнення максимального доходу і забезпечення інвестиційної спрямованості портфеля. Іншими словами, процес управління інвестиціями спрямований на створення портфеля цінних паперів, підтримку основної інвестиційної вартості портфеля та властивостей, які відповідають інтересам його власника, і, отже, зводиться до управління портфелем цінних паперів банку.

Існує два основні підходи до управління портфелем цінних паперів [32]:

- здійснення всіх функцій управління портфелем цінних паперів власником самостійно. У цьому випадку банк потребує спеціалізованого відділу, якому буде доручено проведення функцій управління портфелем (визначення типу та цілей портфеля; оперативне планування у межах цілей, стратегії та короткострокових цілей; розробка стратегії та програми управління портфелем). Важливо зауважити, що створення окремих відділів для управління невеликими інвестиційними портфелями не є обов'язковим. У цьому випадку один працівник може керувати портфелем як частиною іншого відділу банку;
- передача всіх або більшості функцій управління портфелем іншій особі шляхом створення довірчого управління (траст). Об'єктами управління на основі довірчого управління можуть бути: портфель банку, включаючи його власні цінні папери; кошти, що банк має намір

інвестувати в цінні папери; змішаний портфель; портфель цінних паперів інвестиційного фонду, що перебуває під контролем банку.

Якщо комерційний банк самостійно керує портфелем цінних паперів, йому доводиться враховувати ряд обмежень [38]:

1) Структура пасивів банку: важливо враховувати частку зобов'язань, пов'язаних з позиковими коштами на поточних рахунках організацій та депозитах, оскільки це може обмежити можливість застосування «короткострокових» зобов'язань для ефективних інвестицій.
2) Наявність значного ліквідного резерву: банк, що здійснює інвестиційні операції, повинен мати достатню ліквідність, що випливає з природи інвестицій (перетворення короткострокових позикових ресурсів на більш довгострокові інвестиції), а також враховувати високий ризик та часто низьку ліквідність самих інвестицій.
3) Нормативна діяльність НБУ: банк також має враховувати нормативи Національного банку, спрямовані на обмеження ризику та визначення пріоритетних об'єктів інвестування. Фактори впливу та ключові елементи системи управління інвестиційною діяльністю банку відображені на рисунку 1.1.

Під час оперативного керівництва портфелем цінних паперів, фінансовий менеджер повинен відповісти на наступні запитання [1]:

- Чи необхідно вносити зміни до структури портфеля під впливом змін у стані емітента, інвестора або загальному економічному оточенні?
- Чи є достатньо різноманітності в портфелі?
- Які обставини спонукали до вибору певних цінних паперів раніше, і чи залишаються вони доцільними на даний момент?

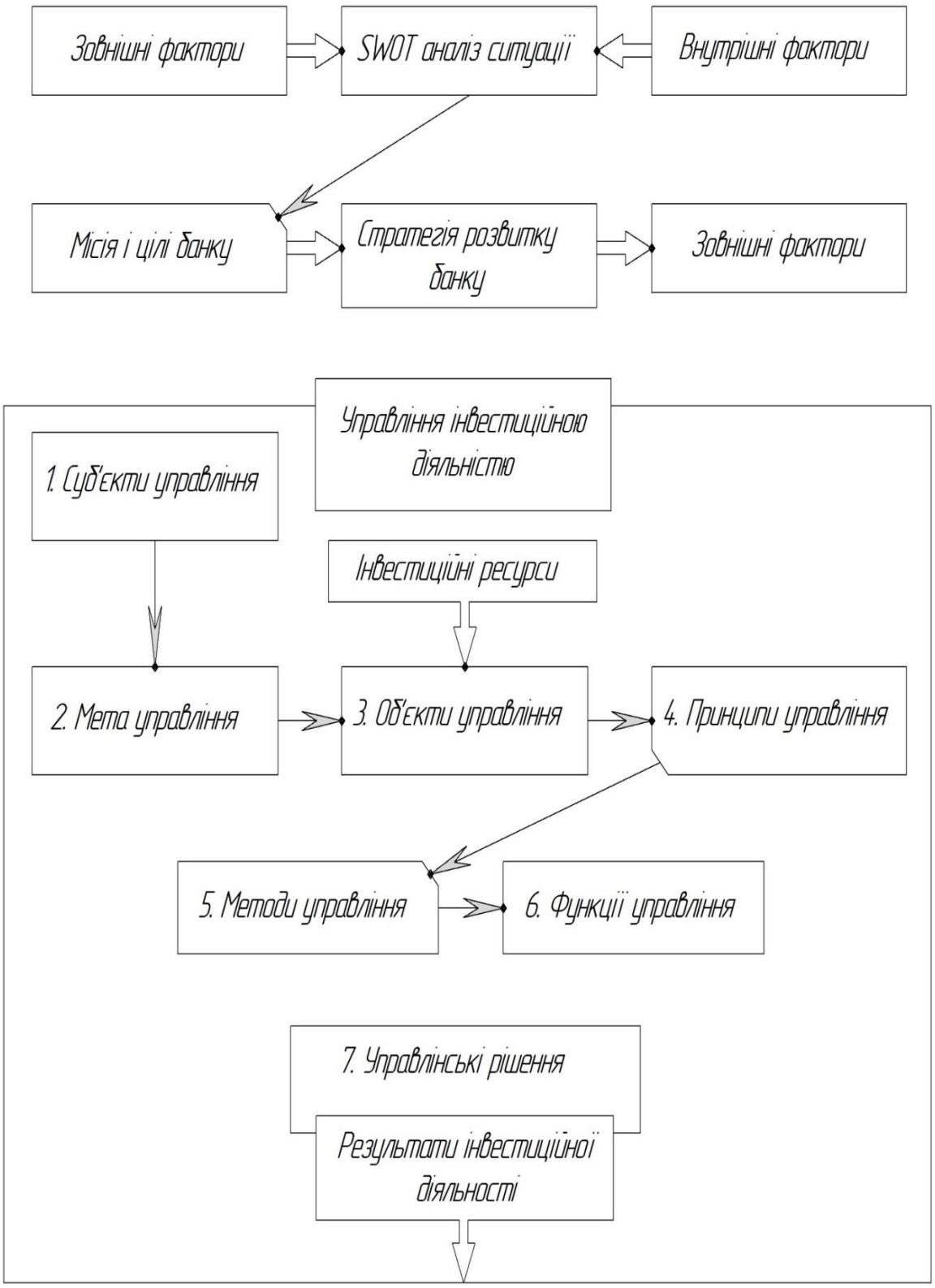

Рис. 1.1. Управління інвестиційною діяльністю комерційного банку

Джерело: [9; 22].

Процес керування портфелем цінних паперів включає наступні етапи:

Етап 1. Систематичний моніторинг економічної ситуації в країні та ринку цінних паперів у різних сегментах. Під час моніторингу основна увага

приділяється виявленню факторів, що впливають на зниження прибутковості, ліквідності та збільшення ризику цінних паперів у портфелі банку [24].

Фактори, що негативно впливають на привабливість інвестицій у цінні папери, включають: зменшення обсягів дивідендів через скорочення прибутку емітента; падіння у відповідній галузі, де діє емітент; значний перевищення ринкової ціни цінного паперу над його реальною вартістю на момент покупки; уповільнення зростання вартості активів емітента або їх зменшення; спекуляції на ринку цінних паперів; погіршення умов на ринку цінних паперів; збільшення оподаткування доходу від паїв [10].

Серед чинників, що негативно впливають на привабливість інвестицій у боргові цінні папери, можна виділити: підвищення середньої банківської відсоткової ставки; збільшення рівня інфляції; погіршення платоспроможності емітента (його кредитного рейтингу); підвищення податкових ставок на доходи від боргових цінних паперів.

Етап 2. Проводиться оперативна оцінка рентабельності, ризику і ліквідності цінних паперів у портфелі. Під час проведення оцінки, яка повинна проводитися регулярно, аналізується наступне: динаміка рівня прибутковості, ліквідності і ризику всього портфеля; відповідність встановленим параметрам у масштабі прибутковості-ризику та прибутковості-ліквідності; відповідність рівня прибутковості, ліквідності і ризику цілям формування портфеля (типу портфеля) [31].

Результати проведеної оцінки є основою для ухвалення керівництвом рішень щодо потреби та шляхів зміни портфеля цінних паперів.

Етап 3. Включає в себе вибір основних стратегій операційної реструктуризації. В теорії оперативного управління портфелем цінних паперів виділяються два основні підходи до управління – активний та пасивний, які відрізняються як цілями, так і методами управління портфелем [35].

Пасивний підхід у цьому контексті акцентується на управлінні портфелем з метою його реструктуризації та диверсифікації. Політика пасивного управління включає в себе: формування пасивного портфеля; довгострокові

інвестиції; високий рівень диверсифікації, де окремі цінні папери складають невелику частку; мінімізацію торгівлі цінними паперами портфеля; інвестування у цінні папери, що відображають загальні тенденції ринку; зниження портфельного ризику; мінімізацію витрат на аналіз і виконання операцій брокерам [33].

Пасивний підхід передбачає створення консервативного портфеля цінних паперів, тоді як активне управління передбачає постійний аналіз ринкових умов в країні. При активному управлінні доходи досягаються шляхом придбання цінних паперів під час їхнього падіння та продажу у періоди підвищення їхньої вартості. Частіше за все, у такому підході здійснюються короткострокові інвестиції. Активне управління інвестиційним портфелем викликає значні витрати на оновлення портфеля, пов'язані з інформаційно-аналітичною, експертною та торговою діяльністю на ринку цінних паперів. Активне управління є характерною рисою агресивного портфеля цінних паперів [39].

Етап 4. Передбачає реструктуризацію портфеля цінних паперів на основі його ключових складових. Ця реструктуризація реалізується двома підходами, які базуються на вибраному стратегічному підходу до оперативного управління портфелем. Такі підходи визначають постійне або змінне співвідношення між спекулятивними та консервативними складовими портфеля цінних паперів [25].

Реструктуризація портфеля за видами цінних паперів визначається переважно стратегіями впровадження. Під час пасивного підходу до оперативного управління портфелем увага на цьому етапі реструктуризації зосереджується на забезпеченні його диверсифікації в рамках окремих видів цінних паперів [36].

У разі активного підходу до управління операційним портфелем акцент на даному етапі реструктуризації складається в пошуку та придбанні недооцінених цінних паперів – тобто таких, чий ринковий курс нижче їх реальної внутрішньої вартості, що визначається на основі оцінки чистих активів підприємства [18].

Отже, можна зробити висновок, що управління портфелем цінних паперів банку є вкрай складним процесом, що напряму залежить від загальної стратегії

діяльності банку, обраної інвестиційної політики, типу портфелю, стану ринку цінних паперів у конкретний період часу та інших факторів. Тому кожний банк повинен самостійно організувати як процеси управління інвестиційною діяльністю, так і безпекової діяльності таким чином, щоб враховувати специфіку власної діяльності та цілі на фінансовому ринку протягом певного періоду.

1.3. Структурна характеристика загроз інвестиційній безпеці комерційного банку

Однією з центральних проблем, з якими стикаються банки на сучасному етапі, є те, що питання про необхідність забезпечення інвестиційної безпеки зазвичай виникає лише тоді, коли загрозу вже неможливо уникнути. Тому важливо здійснювати постійний моніторинг як зовнішнього, так і внутрішнього середовища, яке впливає на фінансовий стан банку і дозволить швидко реагувати на можливі загрози. Під час проведення моніторингу виявляються зовнішні та внутрішні загрози. До зовнішніх загроз належать несприятливі умови на фінансових ринках, недовіру користувачів та неповноцінне регулювання банківської діяльності. Щодо внутрішніх загроз, недосконаліть організації фінансового менеджменту в банку та рівень кваліфікації керівництва і персоналу банку, що спричиняє неефективне управління, мають вплив на рівень інвестиційної безпеки [16].

Ефективний процес забезпечення фінансової безпеки банку базується на своєчасному виявленні зовнішніх та внутрішніх загроз. Для запобігання цим загрозам важливими заходами є посилення державного регулювання у банківській сфері, впровадження нових методів та технологій обробки та аналізу інформації для оцінки та забезпечення фінансової стабільності банку, а також належний фінансовий контроль як за ресурсами, так і за діяльністю персоналу. Ці заходи мають бути розроблені з мінімальними витратами ресурсів та часу для досягнення поставленої мети.

Однією з основних цілей контролю у будь-якому процесі є виявлення відхилень від запланованих показників та прийняття заходів для покращення ситуації. У рамках системи інвестиційної безпеки банку проводяться два види контролю [28]. Поточний контроль базується на фактичних результатах завдань, тоді як підсумковий контроль оцінює ефективність заходів, спрямованих на забезпечення інвестиційної та фінансової безпеки. Контролюються такі показники, як ліквідність банку, рівень проблемних кредитів, достатність капіталу та загальна валютна позиція. Результати контролю дозволяють зробити висновки про стан інвестиційної безпеки та ефективність заходів, підтриманих банком для її підвищення. Також проводиться контроль над персоналом банку, що включає дотримання графіку роботи, вимог щодо документування і положень банку, а також збереження комерційної та банківської таємниць.

Варто звернути уваги на науково-методичний підхід [11], згідно якого пропонується традиційний поділ загроз інвестиційній безпеці банку на дві категорії: внутрішні та зовнішні [17]. В результаті проведеної структурної характеристики загроз безпеці комерційного банку, здійснено їх структуризацію, результати якої представлено на рисунку 1.2.

Загрози фінансовій безпеці можна узагальнити в суб’єктивні й об’єктивні категорії. Об’єктивні причини включають явища, що виникають неочікувано та не передбачено (наприклад, природні катастрофи, сучасні пандемії). За твердженням [21], «Об’єктивні причини – це фактори, які впливають на суспільство та діяльність людей, але не піддаються передбаченню і прогнозуванню (наприклад, інфляція, банкрутство, кібератаки)».

ЗОВНІШНІ

ВНУТРІШНІ

ТЕХНОЛОГІЧНІ КАТАСТРОФИ

1. Зовнішні кібер-атаки.
2. Стрибки чи збої в роботі електричної мережі.

1. Застаріле обладнання.
2. Відставання від змін у програмному забезпеченні фінансових операцій.
3. Слабкий захист інформації.
4. Громіздка та негнучка система збору та обробки даних.
5. Відсутність зворотного зв'язку між підрозділами.
6. Збої в технологічному процесі.

АНТРОПОГЕННІ ФАКТОРИ

Економічні:
- несприятлива ситуація в країні;
- високий рівень інфляції;
- коливання курсу валюти;
- високі вимоги національного банку відносно кредитних операцій;
- зростання зовнішнього і внутрішнього державного боргу;
- недобросовісна конкуренція на фінансово-кредитних ринках;
- недостатність інвестиційних та фінансових коштів;
- рівень кредитоспроможності;
- рівень його платоспроможності.

Інституційні:
- ведення військових дій;
- окупації територій;
- зміна політичних режимів;
- зміна вимог фінансових установ;
- мінливість фіскальної, кредитної, бюджетної та страхової політики;
- формальність та слабкість державного контролю за діяльністю банків.

Управлінські:
- конфлікти між власниками банку;
- некваліфіковане управління;
- низька якість аналітичного обґрунтування управлінських рішень;
- прорахунки в оцінці потенційних позичальників;
- низька якість фінансових ресурсів;
- розрив ліквідної та валютної позицій;
- ефективність банківських операцій;
- низький рівень внутрішнього контролю та аудиту;
- низький рівень інноваційних технологій.

Кадрові:
- відсутність кваліфікаційних співробітників банку;
- недостатня мотивація співробітників;
- низька лояльність співробітників;
- відсутність навчальних програм підвищення кваліфікації працівників;
- недостатній кадровий потенціал

Рис. 1.2. Класифікація загроз безпеці банку

Джерело: [5; 12].

Унікальність загроз для фінансової безпеки банку полягає у тому, що ці явища можуть бути конкретними, що мають певну ймовірність виникнення, тобто підвищують ризик та можуть бути оцінені кількісно, або потенційними, які не реалізуються практично (наприклад, чутки про злиття, введення державного контролю над банком або прийняття жорсткого законопроекту), але викликають паніку серед вкладників та користувачів послуг, ведуть до коливань на ринку капіталів та призводять до аналогічних негативних наслідків, що й реальні загрози [20].

При оцінці загроз банківської безпеки важливо брати до уваги сучасні тенденції у фінансовому середовищі: загрози постійно еволюціонують, збільшуються в масштабах, змінюються свою природу та виникають нові відносно нові; нові ризики постійно ще й стримуються, очікування клієнтів наростають у ситуаціях дефіциту ресурсів, нові технології та аналітичні інструменти з'являються. Тому кожний банк повинен мати продуману стратегію удосконалення процесів виявлення, класифікації, прогнозування та запобігання можливим загрозам. При цьому важливо мати систему, що включає: автоматизоване прийняття рішень із мінімальною людською участю, використання передових аналітичних моделей, гнучку та результативну співпрацю з клієнтами, а також стійкість до змін у нормативно-правовому середовищі та нелегітимних дій конкурентів і злочинців [2].

Основною метою комерційного банку у впровадженні системи інвестиційної безпеки має стати створення позитивної репутації надійного банку, а для Національного банку України – відновлення рівня довіри до усієї банківської системи. Питання узгодження інструментів інвестиційної та фінансової безпеки і коригування показників фінансових потоків та результатів діяльності банку залишаються невирішеними і потребують подальших досліджень [19].

За дослідженнями аналітиків МВФ, у першій половині 2022 року пандемія COVID-19 суттєво вплинула на економічну активність, і очікуване відновлення буде повільніше, ніж очікувалося раніше.

Прогнозувати тривалість економічної кризи, спричиненої пандемією COVID-19, стало складним завданням для багатьох. Однак, більшість міжнародних експертів погоджуються, що на світовий фінансовий ринок очікує рецесія, яку можна порівняти не лише з фінансовою кризою 2008 року, але й з глобальною депресією. За їхніми словами, пандемія стала причиною найшвидшого і найглибшого економічного удару в історії, а вплив коронавірусу буде відчутний ще протягом низки десятиліть. Додатковим тригером до посилення кризи стала війна росії проти України, адже повномасштабне вторгнення у 2022 році стало ще більш вагомими каталізатором кризових явищ не тільки у Європі, а й світі загалом [26].

З цього можна зробити висновок, що «зовнішні загрози» є важливими загрозами для інвестиційної безпеки фінансових установ, які призводять до негативного впливу на фінансову інфраструктуру та економічне становище в державі. Тривалість таких загроз може викликати економічну кризу для будь-якої фінансової установи, зокрема комерційних банків, а також для всієї світової економіки.

Висновки до першого розділу

Проведено аналіз теоретичних засад інвестиційної безпеки комерційного банку. Встановлено теоретичний зміст інвестиційної діяльності комерційного банку та особливості безпекової діяльності. Обґрунтовано важливу роль інвестицій та їх значення для успішного функціонування комерційного банку та його сталого розвитку.

Виокремлено основні характеристики поняття «інвестиція» як економічної категорії: витратний характер – будь-яка форма або вид інвестицій передбачає витрати, розміщення або вкладення капіталу; цільовий характер – інвестиції як специфічна форма капіталовкладень завжди мають певну мету: отримання прибутку або досягнення іншого корисного результату; терміновість –

інвестиції завжди передбачають визначений термін розміщення або вкладення капіталу.

Встановлено основні об’єкти інвестиційної діяльності комерційного банку: прості та привілейовані акції, облігації, державні боргові зобов'язання, депозитні сертифікати, векселі та інші фінансові інструменти. Визначено також основні напрями участі банків в інвестиційному процесі: залучення банками коштів для інвестиційних цілей; надання кредитів інвестиційного характеру; вкладення коштів у цінні папери, паї, часткові участі (як за рахунок банку, так і за дорученням клієнта).

Запропоновано теоретичну модель управління інвестиційною діяльністю комерційного банку. Зазначена модель призначена для забезпечення процесу управління інвестиційною діяльністю банку і передбачає: SWOT-аналіз ситуації; стратегія управління; безпековий аналіз; суб’єкти та об’єкти управління; методи та функції управління.

Виокремлено та структуровано основні загрози для реалізації інвестиційної діяльності комерційного банку, їх узагальнено у такі категорії: внутрішні та зовнішні; технологічні, антропогенні тощо.

РОЗДІЛ 2
ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ АТ «УКРСИББАНК»

2.1. Загальна характеристика АТ «УКРСИББАНК»

Одним з провідних українських банків є фінансова установа під назвою «УкрСиббанк». Ця організація входить у склад міжнародної корпоративної групи, відомої як «Група БНП Паріба». Початок присутності групи в Україні сягає період початку 1990-х років, коли було засновано «Харківський Комерційний Банк», попередник сучасного «УкрСиббанку», який сьогодні є одним із десяти провідних банків країни. У 2023 році, активи УкрСиббанку досягли значення 133,6 мільярдів гривень. Цей банк обслуговує практично 1,9 мільйонів клієнтів, 165 тисяч малих та середніх підприємств і 2,2 тисячі великих корпорацій. Структура власності банку така [6]:

- 60% акцій у власності фінансової групи з Франції, BNP Paribas;
- 40% власність Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР).

Головний офіс розташований у столиці, Києві. Тобто, «УкрСиббанк» є частиною міжнародної фінансової групи, яка має довгу двохсотлітню історію. Банк працює на українському ринку, пропонуючи клієнтам якісне фінансове обслуговування, відповідно до найкращих у європейських фінансових традиціях. У своїй мережі банк має близько 260 відділень та 1000 банкоматів по всій території України. Крім того, банк є учасником Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.

З настанням війни росії проти України у 2022 році, головною метою банку став фокус на безперебійне обслуговування різноманітних клієнтів: від приватних осіб до підприємців та великих корпорацій, а також забезпечення безпеки як клієнтів, так і працівників. Банк увійшов до списку «30 надійних приватних компаній України», його відзначено як одного з найстійкіших

банків країни і він увійшов до рейтингу кращих роботодавців, вигравши у номінації «HR-менеджмент воєнного часу».

Як один із найбільших та системних банків українського ринку, УкрСиббанк брав участь у банкоматному роумінгу та ініціативі Національного банку України під назвою POWER BANKING, спрямованій на створення мережі резервних банківських відділень, які здатні функціонувати та обслуговувати клієнтів навіть під час перебоїв у роботі електромережі.

Банк впроваджує різні програми для підтримки клієнтів, а саме скасовує комісії, пролонгує термін дії карток та проводить інші заходи. Крім того, він долучився до державної ініціативи єПідтримка, спільно з партнером Mastercard розпочав співпрацю з мережею Дія.Бізнес у містах Тернопіль, Ужгород, Одеса, Полтава та Кривий Ріг. За підтримки Групи, банк спрямував пожертвування у розмірі 28,8 мільйонів гривень через платформу зібрання коштів United24 на закупівлю сучасних реанімобілів, а також надає гуманітарну допомогу та активно долучається до створення платформи Глобального договору ООН в Україні Mental Help.

Заслуговуючи на велику увагу, банк дотримується політики безпеки, зокрема, акцентуючи на принципах інформаційної безпеки, як одному із ключових пріоритетів стратегії розвитку УкрСиббанк. Також важливо відзначити, що банк забезпечує інформаційну безпеку на високому рівні для своїх клієнтів, враховуючи найновітніші тенденції в галузі IT та вимоги Політики інформаційної безпеки АТ «УкрСиббанк».

Основна мета політики інформаційної безпеки полягає в захисті інформаційних активів, забезпеченні безперервності діяльності УкрСиббанк, мінімізації ризиків інформаційної безпеки, підвищенні репутації банку та побудові довірчих стосунків з клієнтами.

У якості ключових об'єктів у сфері інформаційної безпеки, розглядаються наступні категорії активів:

– інформаційні активи: будь-яка інформація та дані у будь-якій формі, що обробляються, передаються, зберігаються, а також

знання співробітників та партнерів банку, бази даних та файли, документація, інструкції користувача;

- програмне забезпечення: інформаційні системи та сервіси, застосункове програмне забезпечення, системне програмне забезпечення, сервісне програмне забезпечення та будь-яке інше програмне забезпечення, яке використовується співробітниками банку або його системами для роботи та взаємодії з клієнтами та іншими внутрішніми та зовнішніми системами тощо;
- фізичні активи: персонал, обладнання IT (сервери, робочі станції, пристрої типу «тонкий клієнт», планшети, смартфони, мережеві екрани, принтери, копіювальні апарати, телекомунікаційне обладнання, засоби зв'язку, маршрутизатори, комутатори, АТС, факси, модеми тощо), носії даних (стрічки, диски тощо), меблі, приміщення, виробниче обладнання, технічні засоби та інше;
- сервісні активи: обчислювальні та комунікаційні послуги (Інтернет, електронна пошта, канали зв'язку тощо), інші технічні послуги (опалення, освітлення, енергопостачання, кондиціонування повітря, системи сигналізації та моніторингу), всі послуги, пов'язані з отриманням, використанням, передачею та знищенням активів, а також всі правові та фізичні особи, установи та підприємства (включаючи їх співробітників), які надають послуги для отримання, використання, передачі та знищення активів.

Для кожного активу розглядаються потенційні загрози та заходи для їх уникнення з використанням стратегії управління ризиками:

- керування доступом;
- управління правами та привілеями;
- визначення методів автентифікації;
- чітке розподілення обов'язків та ролей;

- встановлення вимог щодо інформаційної безпеки для кожного активу;
- реалізація політики в інформаційних системах та сервісах;
- підтримка адекватного рівня безпеки;
- проведення контролю безпеки в інформаційних системах;
- управління інцидентами;
- класифікація активів та забезпечення конфіденційності інформації;
- захист від шкідливого програмного забезпечення;
- резервне копіювання та відновлення даних;
- забезпечення ліцензійної чистоти;
- контроль виконання вимог політики та інших аспектів інформаційної безпеки.

Представництво компанії BNP Paribas в Україні відоме як АТ «УкрСиббанк», яка була заснована 28 жовтня 1991 року та має зареєстровану юридичну адресу за показником 04070, місто Київ, Подільський район, вулиця Андріївська, будинок 2/12. Її код за ЄДРПОУ – 09807750. Основними органами управління АТ «УКРСИББАНК» є:

- загальні збори акціонерів;
- наглядова рада;
- правління банку.

Структура управління АТ «УКРСИББАНК» представлена на рисунку 2.1.

Керівництво АТ «УкрСиббанк» реалізується через Загальні збори акціонерів, до складу яких входять всі акціонери незалежно від обсягу чи видів їхніх акцій. У власності банку немає окремого великого власника.

Наглядова Рада підпорядковується Загальним зборам акціонерів і представляє перед ними звіти щодо управління, ключових результатів та діяльності банку. Основна роль ради полягає в захисті інтересів власників та формуванні стратегій для АТ «УкрСиббанк», забезпеченні їх ефективного виконання та контролі над впровадженням стратегічних планів.

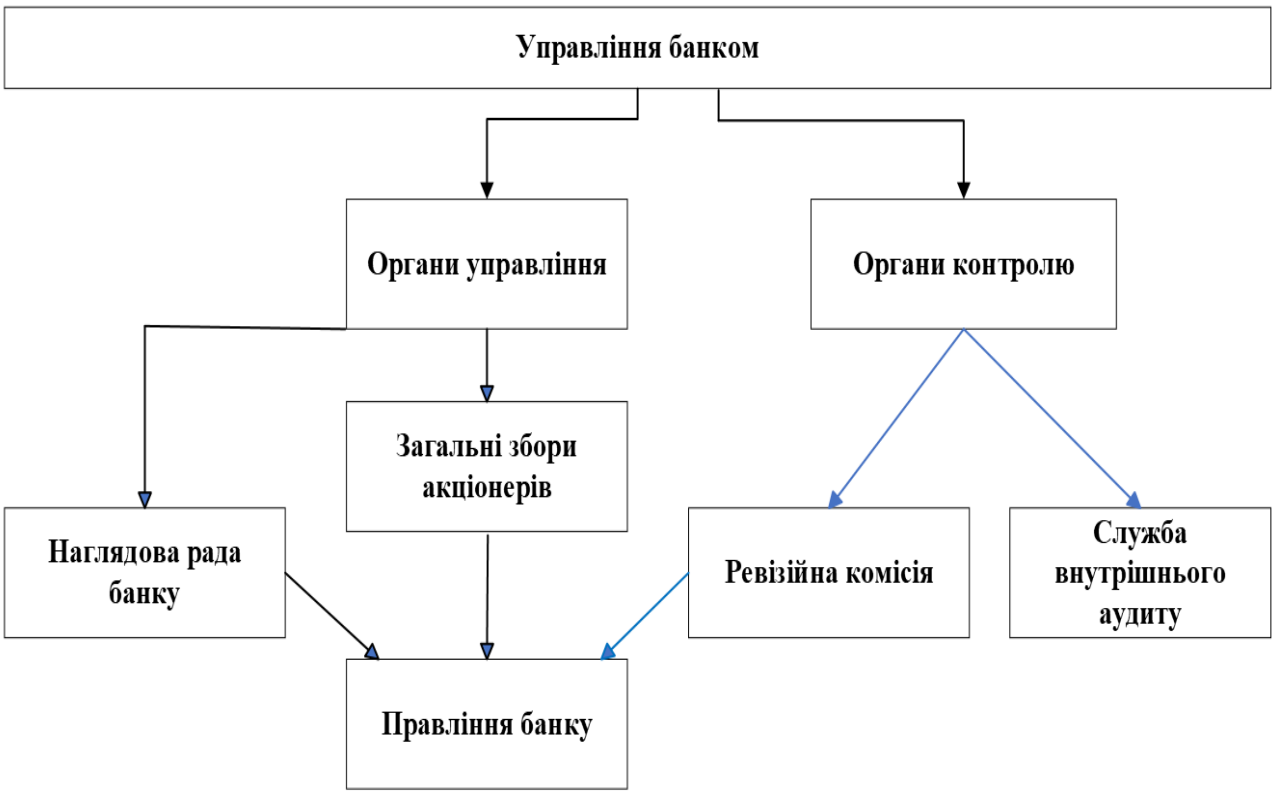

Рис. 2.1. Структура органів управління АТ «УКРСИБАНК»

Розроблено автором на основі [6].

Правління банку виступає як виконавчий орган, що керує стратегічними та операційними аспектами. Це колегіальний орган, відповідальний за досягнення поставлених цілей та впровадження затверджених політик Наглядовою Радою.

Правління обов'язково відповідає перед Наглядовою Радою, забезпечуючи її необхідною, актуальною та точною інформацією для ефективного виконання покладених на неї завдань.

Організаційна структура АТ «УкрСиббанк» має Ревізійну комісію, яка відповідає за контроль фінансово-господарської діяльності, та Службу внутрішнього аудиту, яка бере на себе оперативний контроль.

Структура банку спроектована відповідно до стратегічних бізнес-напрямів [6]:

- напрямок роздрібного бізнесу;
- напрямок споживчого кредитування;
- напрямок стосовно реструктуризації та відшкодування боргів;
- напрямок операційної діяльності;

- напрямок інформаційних технологій;
- напрямок закупівельної діяльності;
- напрямок з комунікацій, корпоративної соціальної відповідальності та залученості.

Ефективність банку в значній мірі залежить від стратегії, що використовується в області управління ризиками та безпеки. Окреслена стратегія передбачає розробку надійної та безпечної системи контролю ризиків, яка базується на довгостроковій фінансовій практиці групи та відповідає вимогам національних регуляторів. Вона також сприяє збалансуванню зростаючих бізнес-потреб з обережністю у керуванні ризиками.

Основна мета цієї стратегії полягає в уникненні та зниженні ризиків в межах встановленого рівня апетиту до ризиків та бізнес-моделі банку. АТ «укрСиббанк» здійснює свою діяльність на підставі ліцензій, виданих рядом державних установ, включаючи Національний банк України, Національну комісію з цінних паперів і фондового ринку, а також Міністерство фінансів України. Крім того, банк є учасником Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, з реєстраційним свідоцтвом №086 та фокусується на наданні послуг юридичним та фізичним особам в Україні.

2.2. Аналіз та оцінка інвестиційної діяльності АТ «УкрСиббанк»

Фінансовий стан банку та стан його інвестиційної безпеки відіграє ключову роль у його успішному функціонуванні та зростанні. Тому раціональні та прибуткові інвестиції є основою, що забезпечує фінансову стабільність і безпеку комерційного банку. Отже, фінансова безпека банку означає здатність протидіяти фінансовим загрозам і сприяти його розвитку при умові ефективного використання ресурсів.

Для проведення аналізу інвестиційної діяльності банку в Україні було вибрано один із найбільших українських комерційних банків з іноземним

капіталом – АТ «УкрСиббанк», що позначений як банк з високим рівнем міжнародної участі.

АТ «УкрСиббанк» є перспективним лідером на ринку банківських послуг України, вважається однією із стійких та надійних установ. Банк увійшов до переліку системно важливих банків України згідно зі рішенням правління Національного банку України, що було прийняте у 2023 році. З мережею, що обслуговує понад 3 мільйони фізичних осіб, 55 тисяч юридичних суб'єктів та 82 тисячі ФОПів. У банку працює близько 4,5 тисяч співробітників. АТ «УкрСиббанк» діє відповідно до українського законодавства та має право на надання банківських послуг завдяки банківській ліцензії. Власники акцій банку користуються правом власності на акції згідно з українським законодавством. Окрім фінансових послуг, банк може здійснювати операції у сфері інвестування, емітування власних цінних паперів та інше.

АТ «УкрСиббанк» успішно випустив прості іменні акції на суму понад 287,3 мільярда гривень, що відповідає обсягу його статутного капіталу. На сьогоднішній день банк займає провідні позиції у всіх сегментах банківського ринку, вважається одним із найстійкіших та найнадійніших банків в Україні, і входить до десяти найбільших банків за обсягом активів. З моменту свого заснування і до наших днів АТ «УкрСиббанк» є одним з ключових гравців на ринку цінних паперів України та здійснює операції у таких сферах діяльності:

- торгівля державними та корпоративними облігаціями на фондовому ринку як на власний рахунок, так і в інтересах клієнтів;
- реалізація операцій з надання рефінансування під заставу цінних паперів, включаючи державні та корпоративні облігації;
- проведення операцій з приваблення іноземних інвесторів для інвестування в облігації вітчизняних емітентів.

Очевидним є, що розвиток інвестиційної діяльності банків, включаючи АТ «УкрСиббанк», щільно переплітається з проведенням операцій з цінними паперами. Аналіз динаміки інвестиційних операцій банку може бути здійснений за допомогою різних параметрів та показників, які вказують на

зміни в інвестиційних стратегіях та портфелях. Протягом останнього року, близько 17% від загальних активів банку було вкладено в цінні папери. У Таблиці 2.1 можна побачити динаміку інвестицій у цінні папери та загальний обсяг активів банку за період з 2019 по 2023 рік.

Таблиця 2.1.

Динаміка інвестиційної діяльності АТ «УкрСиббанк»

Показник	2019	2020	2021	2022	2023
Сума інвестицій у цінні папери, млн. грн	270 702	275 342	234 069	208 589	307 741
Загальна сума активів, млн. грн.	1 274,7	1 350,4	1 367,2	1 493,3	1 822,8

Джерело: [6].

Таким чином, з отриманих результатів можна зазначити, що за останні роки спостерігається негативна тенденція у зменшенні частки банківських інвестицій у цінні папери, проте спостерігається зростання загальних активів. Додатково, позитивною є тенденція збільшення частки інвестицій у цінні папери в загальних активах банку за останні два роки (від 13,97% у 2018 році до 16,88% у 2022 році).

Проведення аналізу інвестиційної діяльності є критичним кроком для оцінки ефективності та ризиків інвестиційного портфеля. Нижче наведено загальний підхід до аналізу інвестиційної діяльності, включаючи розрахунок загальної структури активів, який є ключовим елементом аналізу фінансового стану підприємства або фінансової установи. Ця структура дозволяє докладно вивчати, як різні види активів розподіляються у балансі банку. При аналізі інвестиційної діяльності АТ «УкрСиббанк», перш за все, слід розглянути структуру його активів, обсяг інвестицій у цінні папери та обсяг наданих кредитів. У Таблиці 2.2 можна оглянути загальну структуру активів АТ «УкрСиббанк».

Таблиця 2.2

Загальна структура активів АТ «УкрСиббанк»

Показник	2021	2022	2023
Чисті активи, млн. грн.	60 287	71 909	97 593
Цінні папери, млн. грн	2 201	8 967	12 287
питома вага, %	3,65	12,47	12,59
Надані кредити, млн. грн.	32 400	39 200	47 837
питома вага, %	53,74	54,51	49,02

Джерело: [6].

З результатів представлених у таблиці можна побачити позитивну динаміку у зростанні загальної суми чистих активів. Зокрема, протягом періоду 2021-2023 років чисті активи АТ «УкрСиббанк» збільшилися на 62%. Ще одним важливим фактором є постійне зростання питомої ваги цінних паперів у загальній структурі активів банку (від 3,65% у 2021 році до 12,59% у 2023 році), тоді як питома вага наданих кредитів за останні два роки зменшується (з 54,51% до 49,02%).

Можна зробити висновок, що протягом останніх років банк активно нарощує інвестиції у цінні папери, в той час як частка кредитів у структурі чистих активів банку зменшується. Загальна структура активів допомагає інвесторам, аналітикам та керівникам отримати уявлення про те, як банк використовує свої ресурси та розподіляє свій капітал. Це також може служити індикатором ефективності та стійкості фінансової установи. Ще одним важливим етапом у дослідженні інвестиційної діяльності банку є порівняння фінансових та реальних інвестицій. Розрахунок структури реальних та фінансових інвестицій являє собою корисний інструмент для аналізу та оптимізації інвестиційного портфеля. Визначення відсоткового співвідношення між реальними та фінансовими інвестиціями допомагає інвесторам та

фінансовим керівникам ухвалювати обґрунтовані рішення щодо управління активами та ризиками.

У таблиці 2.3 представлена структура реальних та фінансових інвестицій АТ «УкрСиббанк» за 2021-2023 рр.

Таблиця 2.3

Структура реальних та фінансових інвестицій АТ «УкрСиббанк», %

Рік	Питома вага фінансових інвестицій, у %	Питома вага реальних інвестицій, у %
2021	52,86	47,32
2022	80,95	19,05
2023	90,13	6,87

Джерело: [6].

Як бачимо, протягом останніх років спостерігається тенденція до зростання частки фінансових інвестицій і, відповідно, зниження частки реальних інвестицій. Наприклад, з 2021 року питома вага реальних інвестицій зменшилася на 40,45% (від 47,32% у 2021 році до 6,87% у 2023 році). У нашому розумінні, це пояснюється передусім невигідністю інвестування в нерухомість, тому цей напрям інвестування став менш привабливим для АТ «УкрСиббанк». Розрахунок динаміки структури інвестиційного портфеля є важливим для оцінки змін у розподілі активів та стратегії управління інвестиціями протягом певного періоду часу. Цей аналіз надає корисну інформацію для інвесторів, фінансових аналітиків та керівників фондів для прийняття рішень та корекції стратегій. Наступним кроком у дослідженні буде аналіз змін інвестиційного портфеля банку. У таблиці 2.4 подано структуру інвестиційного портфеля АТ «УкрСиббанк» за 2021-2023 роки.

Таблиця 2.4

Динаміка структури інвестиційного портфеля АТ «УкрСиббанк»

Показник, тис. грн	2021	2022	2023
Інвестиції в цінні папери	2 200 385	8 968 568	12 286 827
Інвестиції в асоційовані та дочірні компанії	0	7 000	7 000
Інвестиційна нерухомість	1 976 751	2 104 157	899 502
Загальний обсяг інвестицій	4 177 136	11 078 628	13 193 328

Джерело: [6].

Аналізуючи тенденцію змін в структурі інвестиційного портфеля АТ «УкрСиббанк», можна відзначити значний ріст загального обсягу інвестицій на 9 016 192 тисяч гривень за період 2021-2023 років, що відображає збільшення обсягу цінних паперів у складі портфеля банку. При цьому інвестиції в асоційовані та дочірні компанії за останні два роки залишились на попередньому рівні, а інвестиції в нерухомість зменшилися на 1 204 655 тисяч гривень (за 2021-2023 роки).

Розрахунок динаміки структури інвестиційного портфеля АТ «УкрСиббанк» є важливим інструментом для ефективного управління інвестиціями та доходами. Цей аналіз дозволяє оперативно реагувати на зміни на фінансових ринках та максимізувати результативність управління активами. Зокрема, важливо ретельніше дослідити інвестиції банку у цінні папери. Розрахунок інвестицій у цінні папери є ключовим компонентом у аналізі інвестиційного портфеля та фінансової стратегії. Це допомагає інвесторам та фінансовим управлінцям раціонально визначити обсяг та склад своїх інвестицій у різноманітні фінансові інструменти. У таблиці 2.5 подано структуру інвестицій АТ «УкрСиббанк» в цінні папери за період 2021-2023 років.

Таблиця 2.5

Інвестицій у цінні папери АТ «УкрСиббанк»

Цінні папери	Рік	
	2022	2022
Державні облігації номіновані вдоларах США, тис. грн.	8 296 083	8 706 142
Державні облігації номіновані в гривнях, тис. грн.	452 120	2 724 748
Державні облігації номіновані в євро, тис. грн.	248 940	174 055
Боргові цінні папери органів місцевого самоврядування, тис. грн.	-	614 750
Боргові цінні папери небанківських фінансових установ, тис. грн.	-	101 384
Акції підприємств та інші цінні папери, тис. грн.	1 098	1 098
Балансова вартість інвестицій у цінні папери, тис. грн.	8 967 471	12 286 826

Джерело: [6].

За допомогою таблиці відображено, що значна частка інвестицій у цінні папери в основному спрямована на державні облігації. Крім того, АТ «УкрСиббанк» стратегічно почав розширювати свій портфель інвестицій в боргові цінні папери місцевого самоврядування та небанківських фінансових установ. За останні два роки доля інвестицій у акції підприємств та інші цінні папери залишається невеликою. Цей факт пояснюється переважаючою надійністю вкладень у державні цінні папери, що допомагає захищати від девальваційних ризиків та забезпечує стабільний процентний дохід.

Після проведення аналізу для АТ «УкрСиббанк» сформулюємо загальний висновок на основі даних, що були використані у попередніх розрахунках:

Стійкість та надійність. Банк демонструє високу стабільність. Великий обсяг ліквідних активів та надійна структура інвестиційного портфеля свідчать про здатність банку утримувати економічні виклики та забезпечувати ліквідність.

Диверсифікація та ризиковані активи. Аналіз структури інвестиційного портфеля АТ «УкрСиббанк» показує успішне застосування стратегії

диверсифікації. Розподіл ризикованих та стабільних активів допомагає збалансувати підхід до інвестицій.

Ліквідність та ефективне управління активами. Банк має високу ліквідність та ефективно управляє активами. Це дозволяє банку впоратися з неочікуваними змінами на ринку та максимізувати використання фінансових ресурсів.

Здатність адаптуватися до умов ринку. Проведений розрахунок динаміки структури інвестиційного портфеля у АТ «УкрСиббанк» підтверджує, що банк може ефективно пристосовуватися до змін на фінансових ринках. Гнучкість стратегій дозволяє банку реагувати на нові можливості та ризики.

Ефективне управління ризиками. Аналіз розподілу ризиків у інвестиційному портфелі АТ «УкрСиббанк» демонструє, що банк успішно керує ризиками. Банк усвідомлює та контролює ризики, пов'язані з різними видами активів. Загалом, інвестиційна діяльність АТ «УкрСиббанк» є стабільною та ефективною. Продумана стратегія інвестування, збалансованість портфеля та гнучкість управління роблять банк конкурентоспроможним на фінансовому ринку. Цей підхід гарантує надійність та стійкість, особливо в умовах економічної нестабільності.

Узагальнюючи, можна стверджувати, що інвестиційна діяльність у АТ «УкрСиббанк» характеризується позитивними змінами. Однак, існують певні проблеми, пов'язані з управлінням інвестиціями у банку та потребують уваги для вирішення.

2.3. Заходи щодо забезпечення інвестиційної безпеки комерційного банку

Цей підпункт кваліфікаційної роботи буде присвячений рекомендаціям щодо забезпечення інвестиційної безпеки комерційного банку, які ґрунтуються на сучасних підходах у забезпеченні інвестиційної безпеки. логіка побудови рекомендацій передбачатиме:

Перший етап – створення теоретичної моделі процесу забезпечення інвестиційної безпеки для комерційного банку;

Другий етап – розробка основних рекомендацій щодо інтенсифікації та підвищення ефективності інвестиційної діяльності комерційного банку;

Третій етап – сучасні підходи до забезпечення інвестиційної безпеки банку.

Перший етап: Класифікація видів інвестиційної безпеки дозволяє зрозуміти її сутність через різні класифікаційні ознаки та її основні характеристики. Враховуючи це, а також результати проведеного дослідження і теоретичний аналіз, можемо побудувати теоретичну модель забезпечення фінансової безпеки банку. Для досягнення цієї мети буде використано метод моделювання, зокрема моделювання за допомогою моделі IDEF0 (рис. 2.2).

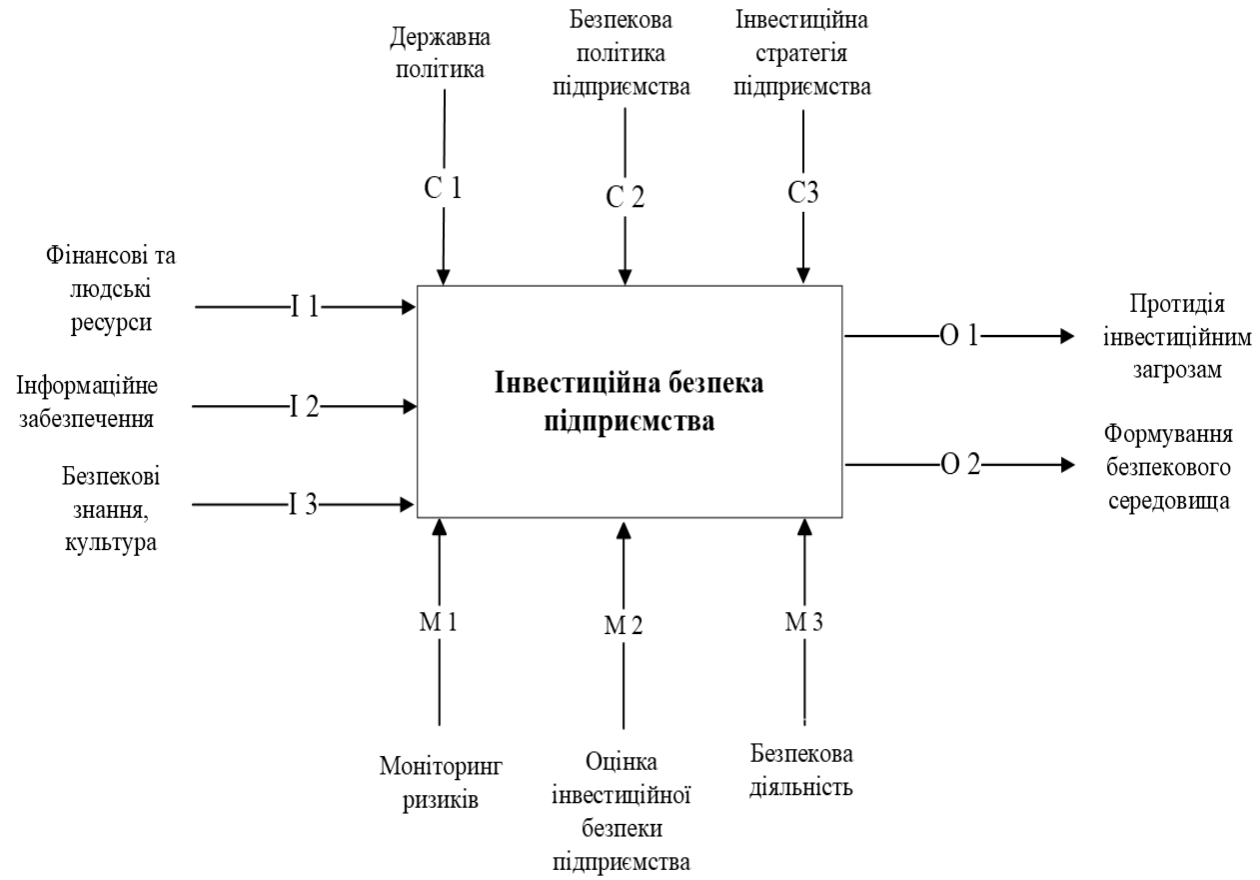

Рис. 2.2. Моделювання процесу забезпечення інвестиційної безпеки

Джерело: розроблено автором на основі [42].

Отож, було запропоновано модель для забезпечення інвестиційної безпеки підприємства, яка включає чотири площини: вхід, вихід, управління та механізм. Ця модель базується на теоретичних основах, що розкривають суть інвестиційної безпеки через призму формування безпечного середовища. Вона включає створення механізму забезпечення інвестиційної безпеки шляхом оцінки інвестиційної безпеки підприємства, постійного моніторингу ризиків та безпекової діяльності.

Другий етап: Під час проведення банками інвестиційних операцій виникають ризики, які можуть вплинути на ліквідність та знизити ефективність використаного капіталу. Для підвищення економічної ефективності інвестицій можна використати наступні заходи:

- планування інвестиційної діяльності та контроль за її виконанням.
- регулювання та стимулювання інвестиційної діяльності.
- інвестиційний аналіз та прогнозування.

Підвищення ефективності інвестиційних операцій у банківських установах є вирішальним чинником для досягнення фінансового успіху та забезпечення стабільності. Ось перелік рекомендацій, які можуть допомогти покращити інвестиційну діяльність банку:

Технологічні інновації: Впровадження передових технологій, таких як штучний інтелект (ШІ), аналітика даних, блокчейн та інших, може значно покращити автоматизацію процесів, прискорити і зробити точнішим процес прийняття рішень.

Оптимізація процесів: Ретельний аналіз і вдосконалення внутрішніх процесів у банку може скоротити надлишкові витрати та час, забезпечуючи вищу ефективність інвестиційних операцій.

Розширення фінансового портфеля: Огляд можливостей для розширення фінансового портфеля та впровадження нових продуктів і послуг може допомогти збільшити інвестиційні можливості банку.

Гнучкі та інноваційні стратегії інвестування: Розробка адаптивних та інноваційних інвестиційних стратегій, які можуть легко змінюватися залежно

від ринкових умов, може відкрити більше можливостей для отримання прибутку.

Поглиблення розуміння ризиків: Глибше розуміння ризиків, пов'язаних з інвестиційними операціями, та ефективне управління цими ризиками можуть мінімізувати негативні наслідки для банку.

Освіта та розвиток персоналу: Підвищення кваліфікації співробітників та їхній розвиток, особливо у сфері фінансів та інвестицій, може сприяти розробці та реалізації більш ефективних інвестиційних стратегій.

Співпраця та партнерство: Вивчення можливостей для співпраці та створення партнерств з іншими фінансовими установами, фінтех-компаніями або технологічними стартапами може відкрити нові інвестиційні перспективи.

Етичне та відповідальне інвестування: Включення етичних та відповідальних аспектів в інвестиційні рішення може покращити репутацію банку та привабити більше клієнтів.

Стратегії управління ліквідністю: Розробка ефективних методів управління ліквідністю може забезпечити більшу фінансову стабільність банку під час ринкових коливань.

Взаємодія з регуляторами: Встановлення ефективного механізму комунікації з фінансовими регуляторами може допомогти банку своєчасно вирішувати питання, пов'язані з інвестиціями.

Третій етап: Підвищення ефективності забезпечення безпеки інвестиційної діяльності банку є надзвичайно важливим завданням, оскільки це сприяє захисту активів банку та зміцненню довіри клієнтів. Нижче наведено кілька заходів, які можуть допомогти підвищити ефективність забезпечення безпеки інвестиційної діяльності банків:

Фінансовий Due Diligence: Всебічний фінансовий аналіз діяльності компанії або іншого об’єкту інвестування, який здійснюється від імені потенційного інвестора або в рамках підготовчих робіт для його залучення. Це дозволяє отримати об'єктивне уявлення про інвестиційний об'єкт (рис. 2.3).

Метою проведення такого аналізу є ретельне вивчення поточного фінансового стану підприємства, яке досліджується, а також можливостей його прибутковості в майбутньому, ґрунтуючись на історичних фінансових даних.

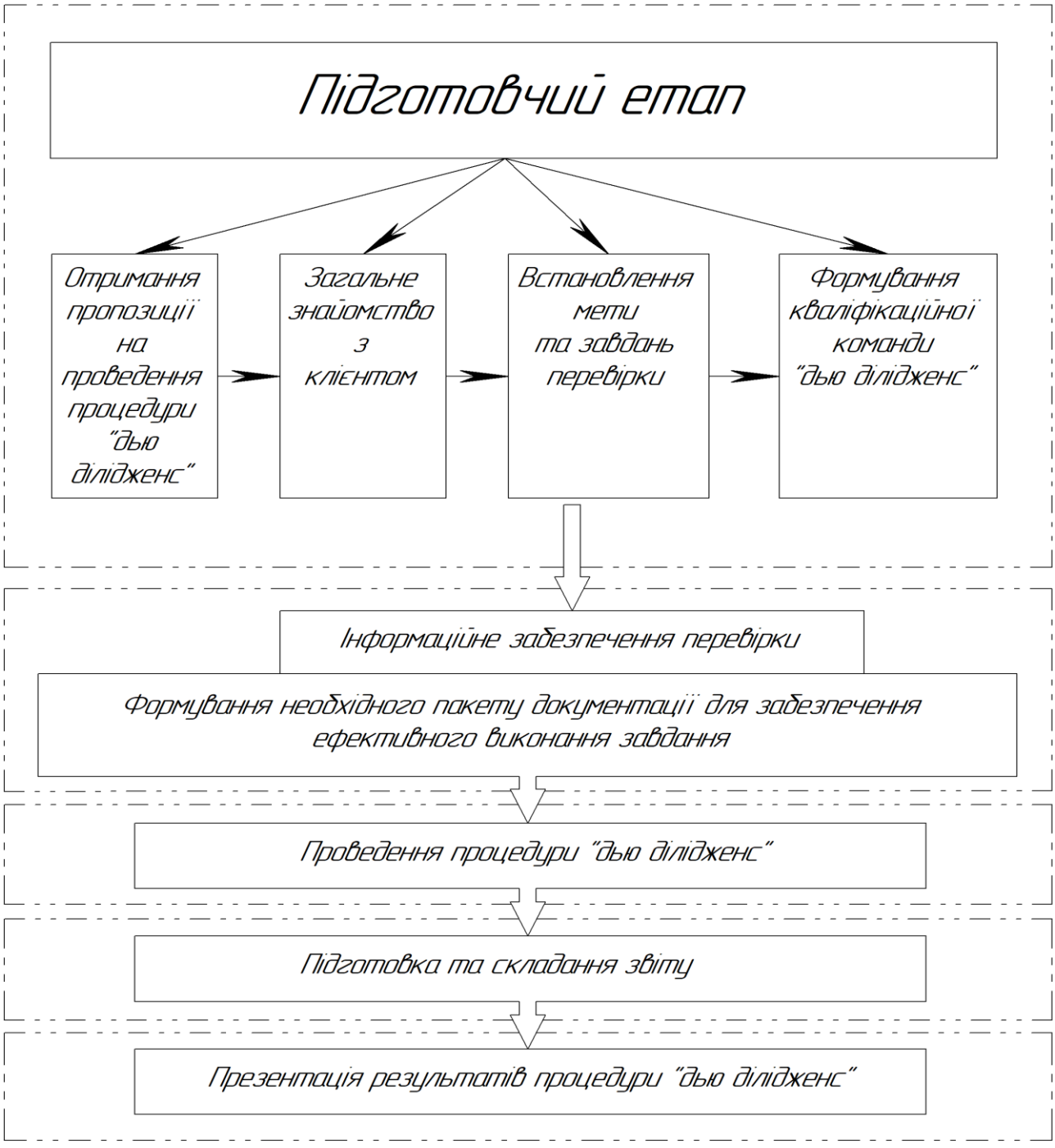

Рис. 2.3. Схема реалізації процедури Due Diligence

Активна роль керівництва: Залучення керівництва банку до впровадження та підтримки стратегій безпеки, а також формування культури безпеки серед персоналу.

Моніторинг та аналіз транзакцій: Постійний аналіз фінансових транзакцій для виявлення підозрілих дій або незвичайних патернів, які можуть вказувати на потенційні аномалії.

Захист інформації та даних: Забезпечення безпеки конфіденційної інформації та особистих даних клієнтів за допомогою ефективних методів шифрування та засобів кіберзахисту.

Суворі внутрішні політики та процедури: Впровадження та дотримання строгих внутрішніх політик і процедур безпеки, які інтегровані у всі аспекти інвестиційної діяльності.

Диверсифікація портфеля для зниження ризиків: Розподіл інвестицій серед різних класів активів і ринків з метою зменшення загального ризику.

Формування комітету з безпеки: Створення спеціального комітету або групи експертів, відповідальних за виявлення і вирішення питань безпеки.

Співпраця з внутрішніми та зовнішніми експертами: Використання знань зовнішніх експертів, аудиторських компаній та консультантів для оцінки та вдосконалення систем безпеки.

Висновки до другого розділу

Проведено загальну характеристику АТ «УкрСиббанк» та встановлено його структуру власності: 60% акцій у власності фінансової групи з Франції, BNP Paribas; 40% власність Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР). Окреслено основний фокус діяльності банку – безперебійне обслуговування клієнтів: від приватних осіб до підприємців та великих корпорацій, а також забезпечення безпеки як клієнтів, так і працівників.

Проаналізовано організаційну структуру АТ «УКРСИББАНК» та з’ясовано, що його органами управління є: загальні збори акціонерів; наглядова рада; правління банку. Керівництво АТ «УкрСиббанк» реалізується через Загальні збори акціонерів, до складу яких входять всі акціонери незалежно від обсягу чи видів їхніх акцій. Наглядова Рада підпорядковується

Загальним зборам акціонерів і представляє перед ними звіти щодо управління, ключових результатів та діяльності банку. Основна роль ради полягає в захисті інтересів власників та формуванні стратегій для АТ «УкрСиббанк», забезпеченні їх ефективного виконання та контролі над впровадженням стратегічних планів.

Проаналізовано структуру реальних та фінансових інвестицій АТ «УкрСиббанк» за 2021-2023 рр. і виявлено тенденцію до зростання частки фінансових інвестицій, відповідно, зниження частки реальних інвестицій, що пояснюється невигідністю інвестування в нерухомість, тому цей напрям інвестування став менш привабливим для АТ «УкрСиббанк». Визначено структуру розподілу інвестиційного портфеля АТ «УкрСиббанк» за 2021-2023 роки і виявлено тенденцію до збільшення обсягу цінних паперів у складі портфеля банку.

Встановлено, що значна частка інвестицій у цінні папери в основному спрямована в державні облігації. Водночас, АТ «УкрСиббанк» стратегічно почав розширювати свій портфель інвестицій в боргові цінні папери місцевого самоврядування та небанківських фінансових установ, що пояснюється переважаючою надійністю вкладень у державні цінні папери, що допомагає захищати від девальваційних ризиків та забезпечує стабільний процентний дохід.

Здійснено моделювання процесу забезпечення інвестиційної безпеки банку для цього використано модель IDEF0. Окреслена модель передбачає чотири площини: вхід, вихід, управління та механізм. Вона базується на теоретичних основах, що розкривають суть інвестиційної безпеки через призму формування безпечного середовища. Вона включає створення механізму забезпечення інвестиційної безпеки шляхом оцінки інвестиційної безпеки підприємства, постійного моніторингу ризиків та безпекової діяльності.

Розроблено рекомендації для покращення інвестиційної діяльності банку: впровадження передових технологій, таких як штучний інтелект (ШІ), аналітика даних, блокчейн та інших; розробка адаптивних та інноваційних

інвестиційних стратегій; підвищення кваліфікації співробітників та їхній розвиток, особливо у сфері фінансів та інвестицій; вивчення можливостей для співпраці та створення партнерств з іншими фінансовими установами, фінтех-компаніями або технологічними стартапами може відкрити нові інвестиційні перспективи.

Запропоновано заходи щодо забезпечення безпеки інвестиційної діяльності банку: фінансовий Due Diligence; активна роль керівництва; постійний аналіз фінансових транзакцій для виявлення підозрілих дій або незвичайних патернів; забезпечення безпеки конфіденційної інформації та особистих даних клієнтів за допомогою ефективних методів шифрування та засобів кіберзахисту; формування відділу з безпеки (створення спеціального комітету або групи експертів, відповідальних за виявлення і вирішення питань безпеки).

ВИСНОВКИ

В результаті проведеного теоретичного аналізу і систематизації визначень поняття «інвестиції» виокремлено їх основні характеристики як економічної категорії: витратний характер – будь-яка форма або вид інвестицій передбачає витрати, розміщення або вкладення капіталу; цільовий характер – інвестиції як специфічна форма капіталовкладень завжди мають певну мету: отримання прибутку або досягнення іншого корисного результату; терміновість – інвестиції завжди передбачають визначений термін розміщення або вкладення капіталу.

Проведено критичний аналіз та виокремлено ключові відмінності між інвестуванням і кредитуванням у діяльності комерційних банків. Встановлено, що об’єктами інвестиційної діяльності комерційного банку є прості та привілейовані акції, облігації, державні боргові зобов'язання, депозитні сертифікати, векселі та інші фінансові інструменти. Основні напрями участі банків в інвестиційному процесі виглядають наступним чином: залучення банками коштів для інвестиційних цілей; надання кредитів інвестиційного характеру; вкладення коштів у цінні папери, паї, часткові участі (як за рахунок банку, так і за дорученням клієнта).

Сформовано теоретичну модель управління інвестиційною діяльністю комерційного банку, яка передбачає певні етапи: SWOT-аналіз ситуації; стратегія управління; безпековий аналіз; суб’єкти та об’єкти управління; методи та функції управління. Виокремлено та структуровано основні загрози для реалізації інвестиційної діяльності комерційного банку, їх узагальнено у такі категорії: внутрішні та зовнішні; технологічні, антропогенні тощо.

Здійснено загальну характеристику АТ «УкрСиббанк» та встановлено, що він є одним з провідних українських банків, входить у склад міжнародної корпоративної групи, відомої як «Група БНП Паріба». Структура власності банку наступна: 60% акцій у власності фінансової групи з Франції, BNP

Paribas; 40% власність Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР).

З настанням війни росії проти України у 2022 році, головною метою банку став фокус на безперебійне обслуговування клієнтів: від приватних осіб до підприємців та великих корпорацій, а також забезпечення безпеки як клієнтів, так і працівників. За рахунок чого банк увійшов до списку «30 надійних приватних компаній України», його відзначено як одного з найстійкіших банків країни і він увійшов до рейтингу кращих роботодавців, вигравши у номінації «HR-менеджмент воєнного часу».

Основними органами управління АТ «УКРСИББАНК» є: загальні збори акціонерів; наглядова рада; правління банку. Керівництво АТ «УкрСиббанк» реалізується через Загальні збори акціонерів, до складу яких входять всі акціонери незалежно від обсягу чи видів їхніх акцій. Наглядова Рада підпорядковується Загальним зборам акціонерів і представляє перед ними звіти щодо управління, ключових результатів та діяльності банку. Основна роль ради полягає в захисті інтересів власників та формуванні стратегій для АТ «УкрСиббанк», забезпеченні їх ефективного виконання та контролі над впровадженням стратегічних планів.

З’ясовано, що АТ «УкрСиббанк» є одним з ключових гравців на ринку цінних паперів України та здійснює операції у таких сферах діяльності: торгівля державними та корпоративними облігаціями на фондовому ринку як на власний рахунок, так і в інтересах клієнтів; реалізація операцій з надання рефінансування під заставу цінних паперів, включаючи державні та корпоративні облігації; проведення операцій з приваблення іноземних інвесторів для інвестування в облігації вітчизняних емітентів.

Проведено аналіз динаміки інвестиційних операцій банку і встановлено, що протягом останнього року, близько 17% від загальних активів банку було вкладено в цінні папери. Таким чином, можна зазначити, що за останні роки спостерігається негативна тенденція у зменшенні частки банківських інвестицій у цінні папери, проте спостерігається зростання загальних активів. Додатково,

позитивною є тенденція збільшення частки інвестицій у цінні папери в загальних активах банку за останні два роки (від 13,97% у 2018 році до 16,88% у 2022 році). Реалізовано аналіз загальної структури активів АТ «УкрСиббанк» в результаті чого визначено позитивну динаміку у зростанні загальної суми чистих активів. Зокрема, протягом періоду 2021-2023 років чисті активи АТ «УкрСиббанк» збільшилися на 62%.

Досліджено структуру реальних та фінансових інвестицій АТ «УкрСиббанк» за 2021-2023 рр. і виявлено тенденцію до зростання частки фінансових інвестицій, відповідно, зниження частки реальних інвестицій, що пояснюється невигідністю інвестування в нерухомість, тому цей напрям інвестування став менш привабливим для АТ «УкрСиббанк». Проаналізовано структуру інвестиційного портфеля АТ «УкрСиббанк» за 2021-2023 роки і виявлено тенденцію до збільшення обсягу цінних паперів у складі портфеля банку.

Досліджено структуру інвестицій АТ «УкрСиббанк» в цінні папери і вияснено, що значна частка інвестицій у цінні папери в основному спрямована на державні облігації. Водночас, АТ «УкрСиббанк» стратегічно почав розширювати свій портфель інвестицій в боргові цінні папери місцевого самоврядування та небанківських фінансових установ, що пояснюється переважаючою надійністю вкладень у державні цінні папери, що допомагає захищати від девальваційних ризиків та забезпечує стабільний процентний дохід.

За допомогою моделі IDEF0 здійснено моделювання процесу забезпечення інвестиційної безпеки банку. Окреслена модель передбачає чотири площини: вхід, вихід, управління та механізм. Вона базується на теоретичних основах, що розкривають суть інвестиційної безпеки через призму формування безпечного середовища. Вона включає створення механізму забезпечення інвестиційної безпеки шляхом оцінки інвестиційної безпеки підприємства, постійного моніторингу ризиків та безпекової діяльності.

Сформовано перелік рекомендацій, які можуть допомогти покращити інвестиційну діяльність банку: впровадження передових технологій, таких як штучний інтелект (ШІ), аналітика даних, блокчейн та інших; розробка адаптивних та інноваційних інвестиційних стратегій, які можуть легко змінюватися залежно від ринкових умов, може відкрити більше можливостей для отримання прибутку; підвищення кваліфікації співробітників та їхній розвиток, особливо у сфері фінансів та інвестицій, може сприяти розробці та реалізації більш ефективних інвестиційних стратегій; вивчення можливостей для співпраці та створення партнерств з іншими фінансовими установами, фінтех-компаніями або технологічними стартапами може відкрити нові інвестиційні перспективи.

Запропоновано заходи щодо забезпечення безпеки інвестиційної діяльності банку: фінансовий Due Diligence (всебічний фінансовий аналіз діяльності компанії або іншого об’єкту інвестування, який здійснюється від імені потенційного інвестора або в рамках підготовчих робіт для його залучення. Це дозволяє отримати об'єктивне уявлення про інвестиційний об'єкт); активна роль керівництва: Залучення керівництва банку до впровадження та підтримки стратегій безпеки, а також формування культури безпеки серед персоналу; постійний аналіз фінансових транзакцій для виявлення підозрілих дій або незвичайних патернів, які можуть вказувати на потенційні аномалії; Забезпечення безпеки конфіденційної інформації та особистих даних клієнтів за допомогою ефективних методів шифрування та засобів кіберзахисту; Формування відділу з безпеки: Створення спеціального комітету або групи експертів, відповідальних за виявлення і вирішення питань безпеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Aslam, M. A. (2020). Does the Percentage of Investment Grades Given by Rating Agencies Impact their Market Share? Financial Markets, Institutions and Risks, 4(1), 5-31. http://doi.org/10.21272/fmir.4(1).5-31.
2. Balas, A.N., Kaya, H.D. (2019). The Global Economic Crisis And Retailers' Security Concerns: The Trends. SocioEconomic Challenges, 3(2), 5-14. http://doi.org/10.21272/sec.3(2).5-14.
3. Bhowmik, D. (2018). Financial Crises and Nexus Between Economic Growth and Foreign Direct Investment. Financial Markets, Institutions and Risks, 2(1), 58-74. DOI: 10.21272/fmir.2(1).58-74.
4. Buriak An., Artemenko Al.. (2018). Reputation risk in banking: application for Ukraine. Financial Markets, Institutions and Risks, 2(2), 100-110. DOI: 10.21272/fmir.2(2).100-110.
5. Djalilov, Kh., Ngoc Lam, T. (2019). Ownership, Risk and Efficiency in the Banking Sector of the ASEAN Countries. Financial Markets, Institutions and Risks, 3(2), 5-16. http://doi.org/10.21272/fmir.3(2).5-16.
6. UkrSibbank. OpendataBot : веб-сайт. URL:https://opendatabot.ua/c/09807750
7. Аржевітін С. Сукупні заощадження населення в умовах державного регулювання ресурсного потенціалу банків України. *Економіст*. 2020. № 10. С. 20–22.
8. Барановський О. І. Філософія безпеки : монографія: в 2-х т. Т. 2. Безпека фінансових інститутів. Київ : УБС НБУ, 2014. 715 с.
9. Башнянин Г. І. Система управління інвестиційними ризиками банку. *Науковий вісник НЛТУ*. 2015. Випуск 21.14. С. 332–336.
10. Безродна С. М. Інвестування : компендіум. Чернівці, 2013. 200 с.
11. Бєлова І . В. Оцінка ефективності інвестиційної діяльності банку. *Проблеми і перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України* : збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції (23 листопада 2017 р., м. Суми). Суми : Сумський державний університет, 2017. С. 222–226.

12. Болгар Т. М. Фінансова безпека банків в умовах ринкової трансформації економіки України: автореф. дис. … канд. екон. наук: 08.00.08 / Т.М. Болгар. Суми, ДВНЗ "УАБС НБУ", 2009. 21 с.
13. Брєжнєва-Єрмоленко О. В., Золотарьова О. В., Москаленко К. О. Детермінанти інвестиційної діяльності комерційних банків. *Економіка і суспільство.* 2018. № 19. С. 948–954.
14. Буйда К. Проактивне управління кредитними ризиками в банківській системі України. *Економіст*. 2016. № 12. С. 18–21.
15. Вдовенко Л. О. Кредитна політика системно важливих банків в Україні *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. № 11. 2018. С. 73–83.
16. Вовчак О. Д. Банківська інвестиційна діяльність в Україні: монографія. Львів: ЛКА, 2015. 541 с.
17. Вовчак О. Д. Фінансова безпека банківської діяльності: вплив фінансової кризи та інструменти управління. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія "Економіка"*. Вип. 5/1, 2011. С. 63–68.
18. Вовчак О. Д. Фінансова безпека банківської діяльності: вплив фінансової кризи та інструменти управління. Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Економіка». Вип. 5/1, 2021. С. 63–68.
19. Вовчак О. Д. Фінансова безпека банківської діяльності: вплив фінансової кризи та інструменти управління. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Економіка»*. Вип. 5/1, 2011. С. 63–68.
20. Добровольська О. В., Острініна О. П., Лопаткіна А. О. Аналіз сучасного стану активів та пасивів комерційного банку. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Випуск 27. Частина 3. 2017. С. 28–32.
21. Житар М. О., Ананьєва Ю. В. Державна політика регулювання та стимулювання інвестиційної діяльності банків України. *Науковий вісник Ужгородського Університету*. 2019. № 1 (53). С. 163–167.

22. Зачосова Н. В. Особливості забезпечення фінансової безпеки комерційних банків в Україні. *Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції*. 2011. № 4. С. 74–78.
23. Калусенко В. В. Аналіз інвестиційного портфеля банків України та стратегія управління ним. *Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України*. 2019. № 1. С. 63–78.
24. Кльоба Л. Г. Ризик-менеджмент банківської інвестиційної діяльності. *Вісник Національного банку України*. 2010. № 1. С. 44–47.
25. Коваленко В. В. Система ризик-менеджменту кредитно-інвестиційного діяльності в банках. *Інфраструктура ринку*, 2019. Вип. 37. С. 584–590.
26. Крупка І. М. Фінансово-економічна безпека банківської системи України та перспективи розвитку національної економіки. *Бізнесінформ*. 2012. № 6. С. 168–175.
27. Кузьмін О. Є. Удосконалення управління ризиками інвестиційної діяльності машинобудівних підприємств. *Науковий Вісник Національного лісотехнічного університету України*. Львів : НЛТУ України. 2009. Вип. 19.10. С. 263–270.
28. Лавров Р. В. Ризики комерційного банку та ризик-менеджмент в умовах фінансово-економічної нестабільності. *Науковий вісник ЧДІЕУ*. 2011. № 2 (10). С. 196–201.
29. Лук‘янов В. С. Сучасні фінансові ринки / В.С. Лук‘янов. Київ : Знання, 2016. 479 с.
30. Луців Б. Оцінка ризиків кредитно-інвестиційної діяльності комерційних банків. *Світ фінансів.* 2013. № 1. С. 18–28.
31. Луців Б. Л., Заславська О. І. Оцінка ризиків кредитно-інвестиційної діяльності комерційних банків України. *Світ фінансів*. 2013. № 1. С. 18–28.
32. Луців Б. Л., Тимків А. О. Інвестиційна політика банків : навчальний посібник. Тернопіль: Терног раф, 2021. 317 с.

33. Майорова Т. В. Інвестиційний процес і фінансово-кредитні важелі його активізації в Україні : монографія. Київ : КНЕУ, 2014. 332 с
34. Марченко О. В. Оцінка кредитно-інвестиційної діяльності банку. *Молодий вчений*. 2017. № 2 (42). С. 277–294.
35. Менеджмент інвестиційної діяльності : підручник / [М. П. Бутко, І.М. Бутко, М. Ю. Дітковська та ін.]; за заг. ред. М. П. Бутка. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 480 с.
36. Новосьолова О. С. Дослідження ефективності управління ліквідністю АТ «Ощадбанк». *Ефективна економіка*. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2020/96.pdf (дата звернення 16.01.2024)
37. Озерчук О. В. Управління інвестиційним портфелем банків в Україні: теоретичні та прикладні аспекти. *Наукові праці НДФІ*, 2019. № 1 (86). С. 85–100.
38. Петрук А. О. Проблеми та перспективи розвитку методів регулювання інвестиційної діяльності банків, пов'язаної з похідними фінансовими інструментами. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*, 2019. № 2 (43). С. 61–64.
39. Реверчук С. К., Кльоба Л. Г., Паласевич М. Б. Управління і регулювання банківською інвестиційною діяльністю: наукова монографія / За ред. д. е. н., проф. С. К. Реверчука. Львів : Тріада плюс. 352 с.
40. Савчук В. П. Оптимізація фондового портфеля. *Управління фінансами*. 2010. № 1. С. 60–70.
41. Хитрін О. І. Фінансова безпека комерційних банків. *Фінанси України*. 2014. № 11. С. 118–124.
42. Франчук В. І., Гобела В. В. Моделювання безпекового середовища підприємства крізь призму інвестиційної безпеки. *Цифрова економіка та економічна безпека.* 2023. № (9 (09). С. 85–89.